

Název práce: Web Sputnik Česká republika v kontextu alternativní mediální scén

Typ práce: diplomová

Hodnocení práce: velmi dobře

Vedoucí práce: Ing. Jitka Novotná, Ph.D.

Řešitel práce: Ing. Petr Jaroš

Slovní hodnocení práce

Práce Petra Jaroše představuje unikátní pokus, jak přistoupit k problematice tzv. alternativních webů z pohledu informační teorie. Práci rozhodně nejde upřít nasazení a originální ideu. Autor hledá vhodnou teorii informace a k ní komplementární teorii dezinformace a snaží se pak z tohoto teoretického zakotvení přijít s vlastním výzkumem a způsobem identifikace tzv. alternativních webů a byť sám v závěru přiznává limity svého přístupu, duše pedagoga musí jásat na odvahou vydat se mimo běžné vody a to včetně osobních autorských poznámek pod čarou.

Místy se však zdá, že je to odvaha zakládající se trochu na zjednodušení přístupu otců zakladatelů informační vědy. Vytýkat Shannovi, že se nestará o význam je pláč na špatném hrobě, protože Shannovo uvažování je přísně vázané na syntax a hlavně namožený prostor zpráv. Pokud by se měl diplomant skutečně vypořádat s touto teorií, pak by se mohl podívat na autory jako je Bar-Hillel nebo Carnap, kteří rozvíjejí Shannonem inspirovanou teorii opřenu o sémantiku.

V řadě otázek by možná lepším vodítkem byl také Turing jako řešitel pragmatického problém jak seřadit zpráv (definice banu!) a u míry důvěryhodnosti kritérií bych spíše čekal přístupy inspirované reverendem Bayesem než škálu důvěryhodnosti odpovídající spíše sémantickému diferenciálu než pružné metodě odhadu. Diplomant ale konzistentně vytěžuje svůj nastavený směr, což je sice chvályhodné, ale místy poněkud krkolomné.

Za určitou slabinu pak lze také považovat, že se opírá pouze o korespondenční teorii pravdy a ještě navíc se soustředí především na sdělovací funkci jazyka. Přitom by stačilo udělat úkrok například k pragmatismu či koherenční teorii pravdy a pasáž " Vysvětlení tohoto

argumentu spočívá v první řadě v problematickém určení univerzální míry pravdivosti – kde končí hranice reality, tj., jak moc ji musíme zachytit, abychom mohli výrok považovat za pravdivý, jak moc přesné to musí být, v kolika procentech případů musí být model spolehlivý, aby byl považován za pravdivý..” by rázem vypadala méně dramaticky.

Podobně by například aplikování strukturalistické teorie různých jazykových funkcí by umožnilo jiný přístup k pojmu dezinformace. Do hry by tak mohla vstoupit například konativní funkce jazyka apod.

Místy se mi zdá, že diplomant má silnou intuici toho, jak věci fungují a v informační vědě hledá dostatečný teoretický aparát a přitom by ho našel v jiných oblastech mnohem snáz. Kupříkladu, když se věnuje sebeidentifikaci alternativních webů jako alternativních, tak se nabízí možnost adaptovat teorii impression management (opírající se o teorie E. Goffmana) a to včetně teorie o potvrzení identity ze strany druhého.

Základním nedostatkem práce je její šířka a místy neschopnost autora pro to, co je důležité aby bylo její součástí a co nikoli. Z pohledu plynulosti práce je například příliš detailní popis extrakce dat z HTML kódu je součástí práce zcela zbytečně. Podobně by chtělo škrtat i místa podobná tomuto: “Tato kritéria jsou i dobře algoritmizovatelná a obdobný přístup lze aplikovat také pro případné využití strojového učení. To, že termín binární klasifikace patří mezi stále častěji skloňované pojmy v souvislosti se strojovým učením, dokládá stále rostoucí počet výsledků studií na toto téma, viz např. databáze Scopus, kde v letech 2015-2020 rostl počet článků s klíčovým termínem „binary classification“ meziročně průměrně o třetinu (Web of Science, 2020)”

Práce se tak stává místy nečitelná a porozumění samotnému výzkumu je o to složitější.

V samotném zpracování výzkumu mi přijde také poněkud zavádějící, jakým způsobem pracuje s daty ze SimilarWebu. Kupříkladu když se zaměřuje na vztahy mezi návštěvností a počtem unikátních návštěvníků (“První z těchto grafů ukazuje skupinu webů s nejvyšší návštěvností – nejvyšších hodnot dosahují parlamentnilisty.cz, které patrně mají širší spektrum návštěvníků. Web cz.sputniknews.com pak má téměř třetinový počet pravidelných návštěv v porovnání s webem parlamentnilisty.cz, zároveň však má

dvojnásobnou návštěvnost oproti dalším nejnavštěvovanějším webům (prosvet.cz, aeronet.cz).”), tak bych očekával nějakou normalizaci údaje na počet stránek na daném webu a případně celkově vztažení těchto dat k metrice bounce rate.

Podobně mi přijde unáhlené i tvrzení “Doba strávená na webu cz.sputniknews.com odpovídá přečtení jednoho článku, zhruba třetina webů má návštěvnost nižší než minutu, pro uživatele tedy není jejich obsah zajímavý a hodnotný.” Minuta čtení odpovídá přibližně jedné normostraně, což není málo a údaj by bylo nutné opět vztáhnout například délce textů. Zvláště protože produkce pochybných serverů umí být často i výrazně kratší. Opět by tu mohli být zajímavý parametr bounce rate.

Občas diplomant upadne do čistě subjektivní polohy, kdy není zřejmé, na čem se jeho názor zakládá, jako když píše: “Přestože Sputnik Česká republika má speciální kategorii článků pro názory, zpravidla tyto články řadí do zpravodajství, z čehož můžeme usuzovat, že dané názory propaguje. Tímto je zcela v souladu s jinými alternativními médii, která rovněž nerozlišují mezi zpravodajstvím a názory.” V tuhle chvíli není jasné o čem je řeč. Podle novinářských norem nemá být ve zpravodajství směřováno zpravodajství a komentář, avšak v žánrech publicistických je tomu jinak. Navíc zmínka o tom, že “Sputnik Česká republika má speciální kategorii článků pro názory, zpravidla tyto články řadí do zpravodajství, z čehož můžeme usuzovat, že dané názory propaguje.” nedává vůbec smysl.

Diplomová práce Petra Jaroše je originálním příspěvkem k výzkumu tzv. alternativních zpravodajských webů a i když se jí nepodařilo v plné míře naplnit své vlastní předsevzetí, přesto si ji považují za velmi přínosnou a inspirativní. Vzhledem k uvedeným nedostatkům mi ale nezbyvá, než ji hodnotit známkou velmi dobře.

Hodnotící tabulka

Aspekty práce	Možné rozpětí	Bodové hodnocení
metodologie a věcné zpracování tématu	0 – 40 bodů	20

přínos a novost práce	0 – 20 bodů	18
citování, korektnost citování, využití inf. zdrojů	0 – 20 bodů	15
slohové zpracování	0 – 15 bodů	12
gramatika textu	0 – 5 bodů	5
CELKEM	100 bodů	70

Výsledné hodnocení práce

Bodový zisk za práci	Hodnocení práce
0 – 50 bodů	Neprospěl, nedoporučeno k obhajobě
51 – 60 bodů	Dobře (3)
61 – 80 bodů	Velmi dobře (2)
81 – 100 bodů	Výborně (1)

V Praze dne 31. 8. 2021

Mgr. Josef Šlerka, Ph.D.